

DEBRECZEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor 50 fill.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő:

Dr. Varga Lajos. Békásy Jenő.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca 11. Telefon 412.

Az egyenes uton.

Debrecen, 1905. április 10.

(V.) Magyarország képviselőháza megkezdte működését. A nemzet ítéletének egy részét már végre is hajtotta: eltakarította a nemzeti haladás utjából azokat a torlaszokat, melyeket gonosz kezek 1904. november 18-án bűnös könnyelműséggel emeltek. Most a megtorlásnak kell következnie. Megtorlásnak örök emlékezetül azért, hogy a nemzet nem tűrheti véren szerzett, királyi szent esküvel erősített alkotmányának lábbal tiprását. Legyen a megtorlás olyan nagy, amily nagy volt a véték.

Aztán megyünk a királyhoz, a böles királyhoz, a legalkotmányosabbhoz, a szenthez és sérthetetlenhez, hogy magyaros őszinteséggel, a hazaszeretet sugalta nyílt önérettel, felemelt fővel mondjuk meg Neki közvetlenül, hogy tanácsadói öt évtizedeken át félrevezették, hogy miniszterei mint az alattomos szu a derék tölgynek: életére törtek ennek a nemzetnek, meg nyomorították, vagyonában megkisebbitették, becstelében szárnyát szegték minden nemes és hazafias felbuzdulásának, hogy ősi erkölceit önérettel, rut hizelgés váltotta fel. Hogy megmondjuk Neki nyíltan, hogy ime vékony nádszál lett immár a magyar és hogy csak úgy lehet ezután erős támasza, ha vésszel, viharral dacoló sudár fává növeljük.

Földindulás jött, mely lerombolta azt az ártörhetetlennek látszott chinai falat, melyet a hazugságon és a nemzeti jogoknak tagadásán épült évtizedeken át dobzódva uralgott kormányzati rendszer emelt a nemzet és királya közé. Maga alá temette a kormányzati rendszert is. Ma még ijjesztőleg meredeznek szemünk előtt a romok, még ott tanyáznak a világosságot, a napfényt, az igazságot kerülő baglyok és denevérek — de a nemzeti igazság verőfényes napja eloszlatja a ködhomályt, melytől e romok még félelmeteseknek látszanak és a baglyok és a denevérek is meglapulnak sötét oduikban.

Az égboltozat tiszta és verőfényes. De a napsugár nem melegít. Szent István koronájának lángsugaraiból, mintha kialudt volna a meleg. Pedig im eljött a tavasz, a nemzet tavasza, melyben megújodásra készül annyi milliónyi érdek. Nincs jótékony meleg, mely kicsiráztatná a nemzeti haladás intézményeinek elvetett magvait. E helyett szivszorongva várjuk, hogy a tiszta égből egy-

szerre nagy hirtelenséggel mikor csap le a — bécsi villám?

De ne féljünk tőle. Haza és alkotmány szeretettünk elhárítja a bécsi vilámoknak kárhózatát fejünk fölül. Ha mint a győzelemnek kivívásában, oly nagy, oly böles, oly erős és kitartó lesz a nemzet a győzelemnek megtartásában és a maga javára való kiaknázásában: a poklok kapuinak ezer bécsi ördöge is viczorithatja reánk fogát.

Nem alkuszunk, mert nem alkodhatunk. A nemzetnek joga a nemzetnek élete. Csak az a nemzet tarthat számot nemzeti életre, amelyik jogait érvényesíteni tudja. A jog a nemzetnek levegője, mely vérkeringését fentartja, életető napfénye, mely őt magát nagyra hatalmassá neveli. A levegőről, a napfényről a nemzet le nem mondhat, de el sem zárható többé a 67-es kormányzatnak dohos, sötét léczkamarájába. Bár áll még a ketrec, de rozsdás lakatjai 1905 január 26-án mintegy varázsütésre lepatogzottak.

Ugy látszik: a bécsi kéz ezt a ketrecet még szűkebbre akarja szabni és még erősebben megpántolni. Próbálja meg, a darázs csipése nagyon fáj, helyén daganat támad, de a darázs belepusztul a csipésbe. Láttuk hát a bécsi darazsat, éreztette hát velünk égető csipését, essünk rajta keresztül mennél hamarabb. Rémitgatások meg nem ijjesztenek, — tetteket kérünk, hogy tettekkel felelhessünk.

Óh a balgatók! Nyitva a szemük és még sem látnak, jóllehet nappal vagy, nyitva a fülük és még sem hallanak, jóllehet egy nemzetnek millió torka dörgi fülükbe elnyomott panasz szózatát.

Hülyeség azt akarni, hogy a fűszál ne nőjön holott a természet törvényei szerint nőnie kell, ostobaság azt kívánni, hogy a nemzet ne éljen, holott élni akar. Bárgyuság, sőt határozott rosszakarat tudomásul nem venni azt, hogy a gyermekcipőkből végre is kinőttünk, hogy a járszalagot végre meguntuk, hogy a kiszípolozás után még mindig van annyi kezünk, a mennyivel magunkat megvédelmezhetjük és van annyi erőnk, a mennyivel kezeinket védelmünkre felemelni és lesujtani tudunk.

Erőnk van. De ez nem elég. Eszünk is legyen. A nemzetnek írott joga nem zsidvásári portéka, melyre licitálni lehetne. A nemzetnek nincs olyan joga, melyet ma feláldozni lehetne az ismeretlen holnapért. Hanem igenis vannak elodázhatatlanul megvalósítandó érdekek

melyeket ma nem egy párt, hanem a nemzetnek többsége követel. Még pedig annak a józan, fajt és államot fentartó igaz magyarságnak többsége, mely ezt a hont ezer év előtt a maga otthonának megszerezte, és a mely azt késő unokáinak is megtartani akarja.

Nincs felelős kormány, de azért ez a többség halad a maga útján. A nyílt, egyenes uton, mely rendeltetésének pályafutásául a nemzet ítélete által kijelöltetett. A torlaszok eltakarítása, és a bűnök megtorlása után megy egyenesen a királyhoz, saját tettével hidalja át azt az úrt, melyet közöttük kormányok és rossz tanácsadók vakondok módjára ástak. A magyar nemzet szózata hallatszik nemsokára a bécsi Burgnak falai között.

Vajjon kedvező lesz-e a visszhang?

A politikai válság.

A válság megoldása kettőn áll: a parlamenten és a koronán. A parlament már megkezdte a felirati javaslat tárgyalását. A korona részéről nem történik semmi. Pedig nem valószínű, hogy a felirati javaslatban az ellenzék kevesebbet kérjen, mint amennyit a kihallgatások s általában az országgyűlés újból való tárgyalásai megkezdése előtt kívánt. A több követeléssel szemben kell, hogy több legyen az engedelmény, különben a parlamenti többség nem támogathat kormányt népszerűségének kockázatása nélkül.

A koalíció munkatervei, élénken fogkoztatták a szövetséget ellenzék tagjait. Teljesen tisztsában vaunak azzal, hogy a bécsi taktikázással szemben kitűnő eszköz a *passzív resistencia*, de ez hamar elkophat, a nemzetnek e haremodor iránt való bizalma hamar megrendülhet, ha közben a nemzet táborában *nem teszi magát hasznossá*. Ez a szempont tehát dolgozni kell. Alkotni kell vagy legalább is előkészíteni. Még akkor is, ha nincsen kormány. Ez tökéletesen mindegy. A parlamentnek dolgoznia kell. Ez feltétlenül módjában áll a parlamenti többségnek. S a munkálkodás, mely még akkor is munkálkodás, ha csak nagy alkotások előkészítése, hasznára fog válni a koalíciónak. Mert kedves lesz a nemzet szemében és keserves emlékeztető az udvarnak. És ez a munkálkodás egyrészt még jobban megerősíti a nemzet által nyújtott támaszt, másrészt pedig meglazítja a nemzet ellenségei által kifejtett ellenállást.

A kormány vád alá helyezése.

Szerdán fogja beírni az indítványkönyvbe Eötvös Károly a kormány vád alá helyezéséről szóló indítványt,

a melyet természetesen még aznap felolvasnak.

Az indítványt esütörtökön fogja megokolni Eötvös Károly s nyomban aznap meg is indul felette a vita, mely aligha fog szombatnál tovább tartani.

A szabadelvű párt.

Áll még a szabadelvű párt. Áll . . . áll . . . Keservesen áll . . . Olyan szüksége van rá a nemzetnek, mint teszem az embernek a hatodik ujjára. De rossz ez a hasonlat. Sokkal ártalmasabb létezése a nemzetre nézve, mint az a bizonyos hatodik ujj. Mondjuk inkább, hogy olyan szükségünk van a szabadelvű pártra, mint a dombnak haladó szekérnek a kerékkötőre. Mert ennek a pártnak a létezése gátol meg minden megegyezést nemzet és király között. Ha nem létezne a szabadelvű párt, amely nem azonosítja magát a nemzet követeléseivel, nem volna az udvarnak mire hivatkozni a nemzeti követelésekkel szemben.

És ugyan mi is fog történni ezzel a párttal, ha valahogyan mégis csak kormányra jut a koalíció? Akkor mi lesz a hivatása? Ellenzékeskedni? Ugyan, kérem szépen, kicsoda hallott olyan ellenzékéről, amely kevesebbet akarjon, mint a hatalom?

Mert, hogy a koalíció többet és jobbat akar, az a kétszerkettőnél is világosabb.

Minek áll tehát a szabadelvű párt?

Mert nem bomlik széjjel, mint a feloldott kőve? Mert a nemzet igazán lesve várja a bomlásának pillanatát. Mert akkor nagy kő esik le a szívről . . .

A felirati bizottság tárgyalása.

A tanácskozások alapjául az a felirati javaslat szolgál, melyet Apponyi Albert gróf szerkesztett s a melyet a szövöttek ellenzéki pártok vezérő bizottsága magáévá is tett.

A felirat három részből áll. Elmondja a válság történetét, feltárja a helyzetet és három szempontból — gazdasági, katonai és

belügyi — állapítja meg azokat a feltételeket, amelyek alapján a koalíció kormányalakítást vállalhat. Ez a felirat tehát program is. De nem ultimátum, hanem inkább előterjesztési jellege van.

A feliratot, mint említettük, a vezérőbizottság választás nélkül elfogadta, tehát a koalíciós pártok egyhangulag ezen az alapon állanak.

Kedden vagy szerdán már a disszidensek csoportja is megkapta a felirati tervezet egyik példányát s így Andrassyéknak már néhány nappal ezelőtt módjukban állott a maguk álláspontját formulálni. A mit meg is tettek s így vált lehetővé, hogy a bizottság már ma megkezdhesse az érdemleges tárgyalást.

A disszidensek nem tették magukévá a felirati tervezet eredeti fogalmazásában. Nekik voltak módosítási előterjesztéseik, a melyeket a disszidens csoport nevében Wlassics Gyula adott elő.

A disszidensek lényegileg egyazon állásponton vannak a koalícióval, tehát csak egynemely szövegezési módosítások voltak s egy és más kérdésben kissé enyhíteni igyekeznek a hangot.

A gazdasági kérdésekben — mint halljuk — a különválás dolgában egy bizonyos átmeneti időtartamot akarnak precize megállapítani.

A gazdasági kérdések tárgyalásánál a bizottságnak több tagja agrár-kérdéseket is felvetett s alaposan megvitatták a külföldi vám- és kereskedelmi szerződések dolgát. Ugyannyira, hogy még egyes részletkérdésekbe is boesátkoztak és több kiviteli kérdés is alapos megvitatás alá került.

A belügyi reformok dolgában az egész bizottság egy véleményen volt.

A katonai kérdéseket, illetve a magyar vezényszót illetőleg — egyik forrásunk szerint — a disszidenseknek, akik 67-es alapon állanak, az a véleményük, hogy itt fokozatosan kell eljárni. Nem kell ugyan kikapcsolni

a követelések listájából a vezényszót de sokkal opportunusabbnak vélik, hogy egyelőre a szabadelvűpárt 9-es bizottságainak katonai programja hajtassék végre, de azonnal és gyökeresen és ha ez megtörtént, akkor aztán lehet tovább menni.

Ezt az álláspontot azzal indokolják meg, hogy sokkal inkább vehető rá a király a megoldásra ilyen formában.

Forrásunk szerint körülbelül így álltak a dolgok a felirati bizottság mai tárgyalásain. Azonban a nézetek gyors léptekben közelednek egymáshoz és már hétfőn bizonyára sikerül teljesen egyhangulag megállapodni a végleges szöveg dolgában, a melyet utoljára kedden olvasnak föl, úgy hogy szerdán már a képviselőház asztalán lesz a felirati bizottság javaslata. A felirat nem lesz terjedelmes munka, hanem néhány pontban összefoglalva tartalmazni fogja azt a programot, amelynek alapján a koalícióban levő pártok hajlandók a kormány alakítására avagy a kormány támogatására.

A bizottság legközelebb hétfőn délelőtt 11 órakor fog ülést tartani a képviselőház II. számú bizottsági termében.

Oszták fenyegetés.

Az oszták Reichsrath német pártjainak táborában nagy aggodalommal nézik a magyar politikai bonyodalmat, a melynek hátrányos következményei erősen sújták az ausztriai termelőket. Az oszták iparosok nem mernek hosszabb határidőhöz kötött rendelkezésekre vállalkozni. Hisz nem tudhatják, fenmarad-e a közös vámterület, megtörténik-e a gazdasági szakadás, avagy közbenső vámsorompókat fognak-e állítani.

Az államjogi kérdéseket most háttérbe szorítja a gazdasági érdek. El kell dölnie a lehető legrövidebb idő alatt, hogy Magyarország önállóan akar-e kereskedelmi szerződéseket kötni az idegen államokkal, vagy pedig Ausztriával közösen. Mihelyt a magyar kormány megalakul, ezt a kérdést kell intéz-

Bocsánat.

Irta: Tömörkény István.

Mikor jöttek volna el éjjel tánc után a legények a bálból és haladtak volna a sötét homoki közökön át, a miket a holdfény elől leányékolnak az öreg, szálas jegenyék, Kádár Vincét csakugyan leütötték. Már hogy történt, a felől senki sem tud semmit, annyi bizonyos csak, hogy egész délután kötekedett a Vince, tánc közben kivette a leányokat a mások keze közül, másokra meg rátáncolt estére kelve pedig valóságosan vesztit éazte. Bort locsolt a többire, a szivarját szivarszivó szopókába tette, aztán kiégette vele a másik ruháját, majd meg a bandával veszködött. Ertetlen volt a csárdás (a városból került oda), nem igen tudta még magát viselni, nem hogy rendet tartani értett volna, de még azt sem tudta, kinek adjon hitelbe, kinek nem.

No, bele is pusztult hamarosan, aztán elszármazott onnan, bár hiszen azért Kádár Vincét csak leütötték még akkor éjszaka a közön. Ez már nem kötegetésből történt, hanem itt a harag meg a bosszu is beleártotta magát az ügybe, mert ha csak éppen ingerkedésből állt volna a dolog, ott kapják közre a bálban a leányok előtt, s löknek rajta jó egynehányat, hogy kilódul s ittamot beüti a fejét, amely majd beforrt volna ugyan, de a szégyenítés is megtörtént. Vad dolog az ilyesmi is, de van olyan leány, a ki szereti nézni, mert voltaképp elvadult formájában nem más ez, mint hajdani tornajá-

ték, ott is esett halál, itt is a szemöl-szembe való harcban, amik egy pár tetszetős szem kedvéért vivattak ott, vivatnak itt. Azonban Vince leveretése alkalmával alattomos volt az öldöklés, megszurták, főbeverték, leütötték: vérbe nem fagyott ugyan, mer bár nyár volt, a vér akkor is csak megalszik omló állapotában, de mert a később jövőik fölemelték s vitték hazáig, fölzörgették a tanyát, ott azt mondta Vince:

— Jaj, édes szülém — azután pedig csakugyan és végkép meghalt.

Másnap a halál irányában mozogni kezdtek a pusztázó városi lovas katonák, akik igen kegyetlen nagy csattokat tesznek azon szíjjakra, amiknél fogva a derekukra oldalazzák a kardot és a vastag kardok pengő játékot üznek, pengvén hol a sarkantyun, hol a kengyelek vasain. Es járták körül a határt, keresvén azokat, akik a holtat halottá tették. Többfelől szedték össze a fiatalabb népet, de nem igen akartak azok tudni a halálról semmit sem. Szokás tagadni az ilyesmit, sötétség volt ott is, sötétség a vizsgáltnál is, bár hiszen világító gyertya a törvény, amíg el nem fujják.

Láttak ámde a két pusztázó lovasok és mentek egyenesen bizonyos Hibás Szélpál Antal tanyájába, a Lőrinc gyerek végett. Megrettenve nézett rájuk Szélpálné és azt mondta, hogy alighanem borzalom történt már megint és istentelenség. A katonák a Lőrinc gyereket keresték, az anyja szive vertében elállt, hogy miért is kereshetik. Lőrinc előkerült. Lőrincnek mondták:

— Te is az ölék közül való vagy.

— Nem mondhatom — mondta Lőrinc és az anyjának a lelke örömeben röpdösött, hogy lám, nem való a vád. De a kopott dolmányosok csak tovább feszegették ezt-amazt hogy látták Lőrincet velemenni a halottal, Lőrinc a tett helyen volt. Lőrinc is a halál elhívói között volt, botját azután megrettenve elvetette az utszéli szőlőbe, ott megtalálták, a meggyfabot finom pirosas hajába bele is vannak bieskával faragva a sző bötü, a lö bötü, továbbá a fő bötü meg a vő bötü, mely utóbbiak Francia Veronka jelentenek, pedig tudvalévő, hogy Veron végett történt a halál.

Lőrinc fehérre válva monda:

— Nem mondhatom . . . Nem tudhatom . . . Nem igaz ez a beszéd.

De amidőn az öregebb kopott dolmányos mondaná neki:

— Lélokre, Lőrinc, odafönt is laknak.

Lőrinc a beszédre feleletet adni valóban mit sem tudott.

Lőrincet tehát vitték befelé a sarcolásba urak közé, kihallgatásokba, börtönök falába, lö előtt.

Hogy az egyetlen fiu a tanyából ily gyalázattal teljes módon távozott, Hibás Szélpál Antal az ablakhoz ment és kinézett az ablakon. Azután az asszony zokogását sem tűrhetség, az udvarra ment, hogy majd gondolkodásában a kerítésbe fogódzik, de jó is, hogy kiment, mert jött az ember, aki ki volt küldve, hogy Vince temetésére hívogasson. Sapka volt a fején, mert harmatos időben nyáron is elillik, továbbá rá is volt a fejére

nie az osztrák kabinetnek az új kormányhoz, hogy Ausztria tudja magát mihez tartani.

Nagy megütközést keltett a német pártok táborában Barabás Béla képviselőnek az a kijelentése, hogy Magyarország megfogja szüntetni a törlesztést az osztrák államadósságokért és a közös ügyekért. Ha ez bekövetkeznék, — az osztrák parlament is tudni fogja kötelességét és erre való volt a Derschatta indítvány.

Egyház és Iskola.

Az ev. ref. egyháztanács közgyűlése. A debreceni ev. ref. egyház tegnap délelőtt 10 órakor presbyteri közgyűlést tartott Simonffy Imre kir. tanácsos, főgondnok és Könyves Tóth Kálmán elnökelete alatt. Az egyháztanács tárgysorozata az összes apróbb ügyekkel együtt tizenkilenc pontból állott, a melyek nagyrészt tudomásul vették. Nagyobb vita csak a főiskolai ifjuságnak az ifjusági zászló avatási költségeinek megszavazásánál volt. Az ifjuság az egyháztól erre a célra 2000 koronát kért, de az egyház gazdasági bizottsága csak 500 koronát ajánlott megszavazni. A tárgyhöz a presbiterek közül többen szóltak hozzá és arra való tekintettel, hogy a főiskolai ifjuság az egyház körül igen sok érdemet szerzett kérték, hogy legalább 1000 koronát szavazzanak meg. A vita után szavazással döntöttek a kérdésben és elfogadták a gazdasági bizottság javaslatát, a mely szerint a zászlóavatás céljaira csak 500 koronát adnak. Az egyháztanács ezután köszönettel tudomásul vette a néh. Szabó Ferencné Kövesdi Sára asszony által 2000 kor., néh. Somogyi Dánielné által 20. kor. néh. Kovács Istvánné által 19 kor., Kulcsár Józsefné 20 kor. hagyományokat. Szóba került ezután a gazdasági bizottság előterjesztése az egyházi költségekkel terhelt házastelken fennálló épületeknek tüzkár ellen való biztosítása és azaz kapcsolatosan a Fonciére pesti biztosító

társasággal kötendő szerződéses viszony létesítése. Miután az egyháztanács meg néhány főiskolai tanuló tandíjmentessége tárgyában döntött, a közgyűlés véget ért.

A tiszántuli egyházkerület új főjegyzője. A tiszántuli egyházkerület főjegyzői tisztségére beadott szavazatokat ma délelőtt bontotta fel a bizottság Kiss Áron püspök és gróf Dégenfeld József főgondnok kettős elnöklésével Beadatott összesen 746 érvényes szavazat. Abból Dicsőfi József debreceni lelkészre 415 : Sass Béla teológiai tanárra 347 szavazat esett, így tehát Dicsőfi József 68 szavazattöbbséggel a tiszántuli egyházkerület főjegyzőjévé megválasztott. A választás eredménye nemcsak a tiszántuli egyházkerületben, hanem az egész magyar ref. egyházban kétségtelenül nagy örömet kelt.

A debreceni tanárkör szombaton d. u. felolvasó gyűlést tartott dr. Baresa János a középiskolai magyar nyelvi oktatásról érkezett. A felvetett kérdés bő és tanulságos eszmecsere adott alkalmat, melyben dr. Kardos Albert, Pogány Kornél, Dóci Imre, dr. Jászai Rezső és Sinka Sándor vettek részt. A felolvasónak az érdekes előadásért az elnöklő Sinka Sándorral együtt elismeréseket nyilváníttak, de egyes javaslatai ellen nyomós érveket is hoztak fel.

Tarka históriák.

A köpöcsésze.

Szoboszlón a Bika szállóba új tulajdonos jött, a ki a legmodernebb igényeknek megfelelőleg rendezte be helyiségeit. Van ott billiárd asztal, márvány kártyázó asztal, az előszobában fogas, mindenütt köpöcsésze és azonkívül csinos pincérleány szolgálja ki a vendégeket.

Tegnap egy jómódu földmivesgazda beült az olvasóterembe, hogy ott olvassa az újságokat. Pipáját a foga közé szorítva, egyre köpöcsött s a szőnyeg a legnagyobb veszedelemben forgott.

A pincérleány meglátta ezt s a nélkül, hogy

figyelmeztette volna az atyáft a köpöcsészekre, az egyik edényt oda tette a pipázó bácsi elé. Az öreg nagyot nézett az előtte ismeretlen célu márvány csészére, azután gondosan mellé köpött.

A pincérleány ekkor még közelebb helyezte hozzá a csészét, a mi nem akadályozta meg a vendéget abban, hogy most a másik oldalon köpjön a csésze mellé. A pincérleány pedig még mindig nem mert szólani, henem egyre izgatta a csészét a gazda szája irányába.

Ez végül megunt a sok mozgást a széke körül s rászólt a pincérleányra:

Angyalom, vidd el innen azt a szép tálat, mert egyszer isten ugyse belé köpök.

A kalap.

Ujházi Ede nemrég vendégszereplésre utazott. Beült egy elsőosztályú kupéba kényelmesen elhelyezkedett és abban a reményben, hogy senki sem fogja zavarni, elszunyadt. Reményében csakhamar csalatkozott. Az egyik állomásnál ugyanabba a szakaszba beszállott egy ur. Ujházi dülöksen mormogott valami áldásfélét, de kénytelen volt nyugalmas fekhelyét kényelmetlen ülőhelyévé változtatni. De még így is aludt volna, ha az utazó nem zavarta volna folyton, hogy ki s bejárt a szakaszban. Ujházi végre lemondott az alvásról s beletörődve a változhatatlanba, ő is felkelt s unalmába kinézett a folyosóra. Aztán visszatért s leült. Még pedig — mint nemsokára kiderült — utitársa kalapjára.

— Bocsánatot kérek, — mentegetőzött a mester, — nem szándékosan történt.

S kihuzta a kalapot, mely még nem jutott egészen kétségbeesett állapotba.

Az utazó jajgatni, sópánkodni kezdett s jajgatott órákon keresztül még végre azt is elsírta, hogy a kalapot épp most vette Budapestten hat forintért. Ujházi megvető tekintettel vetett utitársára s pénztárcáját kivéve, átnyujtott a siránkozóknak hat forintot.

Aztán szó nélkül tovább utaztak. Egyik állomásnál az utazó leszállni készült. Odakint rettenetes zivatar volt. Az eső patakokban zuhogott és a szél vadul csapdosta az ablakokat. Az utazó kalapja után akart nyulni, de ebben a pillanatban a mester utánakapott a kalapnak és ordítva förmedt az utazóra:

— Mit akar?

A megszeppent utitárs remegő hangon válaszolta:

— Mögszenvedtél érte?

— Mög.

Az anyja megrettenve húzódott hátra.

A cókók, amit Lőrinc a karjában tart és amiről okos észszel azt lehetett volna hinni, hogy a testi ruháját hozza benne haza, ekkor mozogni — kezd és némi vékonyka sírás hang hallatszik az alacsony házból.

— Itt találtam a közön, az árokban — mondja Lőrinc. — Valaki oda kitötte. Jó szőrencse, hogy lábbal állította az árokoldalhoz, mert hogy esött az eső, már folyik a víz benne... Még belefutadt volna...

Megilletődések pillanatai ezek.

— Lélök helyött lélok — mondja esendesen az asszony és Lőrinchez lép, hogy elvegye tőle a gyermeket. — Főnséges Jézus a kezdetet esőkolom.

Hibás Szélpál Antal pedig a esülkös tányért, amiből vacsoráltak, az asztalon Lőrinc felé tolja, És a mellényzebben kotórászván, tulajdon bicskóját nyújtja a véres kezű fiának, mondá a mindeneiket megbocsátó szülei szívvél:

— Ögyél, Lőrinc...

Kis alacsony tanyai gerendás szobában a petróleum lámpás szelid szeretettel világít...

kötte a gyászfátyol, a használatos öreg fátyol, mely a Kossuth Lajos képén szokott békés időben tartózkodni a tiszta szobában. — Hát mentek ők is a temetésre kocsival, csak a béres gyerek maradt otthon, az is sirt, mikor eljöttek, mert félős volt neki a hely, miután a kutyák másfél nap óta nem ugattak, mint máskor. Torkukból panaszos, üvöltő ének szált a jegenyefák tetejé felé s volt pók, a mely ezen időben a padmalyról hirtelen eséssel egyenesen az elhurogt legény ágyára ereszkedett. Pedig az igazsághoz tartozandók a pók, kutya, zöldbeka, ökörfarkkóró. Ennek is az egész szára teli van virággal az idén: majd meglátjátok, hogy ennél telebb tél nem volt a világon.

A kocsin az asszonnyal Szélpál elment, a halott tiszteletét végig megadták s amarra gondoltak, aki úgy lehet, hiába — a börtönt szenvedti és éli a sötét rabság szenvedéseit, akárcsak, ha a Sándor idejében állna a világ. Végig menték a temetőig a halott utját, szótalan. Szólni nem mertek, mert az ő kocsijuk volt a menetben az utolsó és tudvalevő, hogy temetéskor a halott lelke mindig az utolsó kocsi utasai fölött repked.

*

Félesztendőt vetettek össze-vissza odabe a városba a Lőrincnek azok az urak, akik az igazságot a könyvekbe keresik, hát egy este a tavaszi csatákba Lőrinc kiér a városból. Már épen csak hogy majdnem lefeküdtek Szélpálék, az asszony már neki is fogott, csak Szélpál nyuglódott az asztalnál borot-

válkozás irányában, mert ez szombaton történt, azaz hogy nem is szombaton, hanem szerdán, de utána ünnep következett, bár hiszen mindegy az ugy a maga valójában. Tehát Lőrinc hazatért s a kutya vakkantott elébe pár szót az udvaron, mondván: de rég láttalak, hé!

A legény nem sok ügyet vetett rá: a bugyolával, a mit a karjában tartott, a házba fordult s kissé meg is bukott a küszöbön, mert idebent a városban még a börtönben sincsen küszöbfa, annyira kitanultak vagyunk itt a városban a világi életben. Hát bebukott az egyikben, be a másikon és ott állt szülei előtt. Sötétben haládván jó időt, kissé megkáprázott a szobabeli világosság előtt s alig bírta, Istennel köszötvén, kimondani a jó estét. — Mindkét szülő hirtelen örömmel fogadta a kívánságot, az anyja úgy, a hogy volt, sietett feléje, mig Szélpál előbb letette a borotvát és mondá:

— Hallod-e, Lőrinc?

— Hallottom, apám — mondotta a fiu.

Hibás Szélpál folytatta:

— Mink azóta nazarénusok lettünk. Igazság nélkül itt senki sem tartózkodhat. Mondd meg Lőrinc, benne voltál az ölésben?

Lehajtja fejét a fiu és halgatott egy darabig, aztán szól:

— Benne.

Az apa szól:

— A kalapot.
— Semmi bocsánatot! Megvettem a kalapot, vagy nem?
— De Ujházi ur kérem... ebben az időben csak nem...
— De igen, — szolt még mindig vadol Ujházi... de ha akarja, hát hát forintért odaadom.

Ebben a pillanatban jelentették az elindulást. Az utazó még egy könyörgő pillantást vetett a mesterre, de látva, hogy minden hiába, gyorsan leolvasta a hat forintot. Még csak annyi ideje maradt, hogy gyorsan vegye a kalapot s leugorjék a vonatról.

HIREK.

— **A város képviselője a kisbirtokok országos gyűlésén.** A kisbirtokok e hó 17-én tartják országos gyűlésüket Budapesten. Az országos gyűlésre meghívták Debrecen városát is, kérve, hogy a gyűlésen képviseltesse magát. A tanács dr. Bakonyi Samu orsz. képviselőt kérte fel, hogy a várost a gyűlésen képviselje.

— **Sesztina Lajos alapítványai.** Megemlékeztünk már azokról az alapítványokról, melyeket Sesztina Lajos tett. Az alapítványi összegek kezelése és elosztása iránt a tanács ma tartott ülésén tette meg a szükséges intézkedéseket.

— **A husos fazék.** A „husos fazék” összetört ugyan, de még a fenekén maradt valami. A bukott de még vergődő kormány iparkodik is azt összeszedni, hogy maga és hívei még egyszer jóllakhassanak. Így pl. az a hír van, hogy Hieronymi Károly a Ganzgyár vezérigazgatója lesz, Asbóth Emil, a mostani vezérigazgató pedig végkielégítést kap és ezenkívül visszanyeri műgyetemi tanári székét. Ime, a sokaktól átkozott „szabadelvű” rendszer némelyekre csakugyan hasznos volt. Hála Isten, hogy megbukott!

— **Győzelmi lakoma Hajduszoboszlón.** Tegnap délben a hajduszoboszlói Kossuth körben Kovács Gyula orsz. képviselő választói tiszteletére 800 terítékes győzelmi lakomát adott, melyen a szoboszlói választópolgárok csaknem teljes számban megjelentek, de sokan vettek részt a vidéki választók közül is. A lakomán pohárköszöntőt mondtak: Adám János pártelnök, Oláh Miklós, Kovács Gyula tanácsos, Fehér Gábor szerkesztő, dr. Grósz Adolf orvos és még sokan. Emelkedett hangulatban késő délután fejeződött be a fényesen sikerült lakoma.

— **Ferenc osztrák császár képe a tanácsteremben.** A városháza nagyterméből már eltávolították azt az értékes képet, mely Ferenc József királyt mint osztrák császárt ábrázolja és amelyet annak a látogatásnak emlékére helyeztek el a közgyűlési teremben, melyet Ferenc József mint osztrák császár 1854-ben Debrecenben tett. A császár képét első terv szerint a magánlevéltárba akarták elhelyezni, de most már ez az elhatározás megváltozott. A császári képet addig, míg a városi muzeumnak állandó otthona lesz, a kistanácsteremben, ott hol a tanácsüléseket tartják helyezik el.

— **Építőmunkások mozgalma.** A most épülő bábaképzőnél ma kitört a sztrájk. Kakuzsi István munkavezető szombaton szerződésellenesen husz munkást elbocsájtott. A munkavezető bánásmódja miatt amugy is sok baj volt a munkások között. Most ez a szerződészegés betetőzte a munkások elkeseredését és a jogtalanul elbocsátott munkásokkal szolidaritást vállalva ma beszüntették a munkát. Az épületnél 59 kőműves munkás 62 napszamos dolgozott, kik mindaddig nem kezdenek munkába, míg a munkásokon ejtett sérelem orvoslása nem lesz. Ungár Mór, a bábaképző épületének vállalkozója, a

mozgalommal szemben passiv álláspontot foglalt el. A békéltetések még ma megkezdik.

— **A székely társaság közgyűlése.** Tegnap délelőtt tartotta meg a debreceni székely társaság a kereskedő társulat dísztermében évi rendes közgyűlést, melyen a kebelébe tartozó tagok nagyon szép számmal jelentek meg. A közgyűlés Székely Ferenc alelnök évi jelentésének felolvasásával kezdődött, mely részletesen és lelkiismeretesen ismerteti a társaság vezetőségének múlt évi díszes működését. A debreceni székely társaság, mely két és fél évvel ezelőtt alakult meg, mint, ahogy arról a jelentés is beszámol, fennállása óta minden lehető elkövetve, elismerésre méltó ügybuzgalommal karolja fel a székelység ügyeit. S hogy ebben való törekvése nem maradt meddő, azt immár meggyőző adatokkal tudja beigazolni.

A társaság megalakulásától kezdve 44 székely fiut helyezett el helyben és vidéken különféle iparágakban való kiképzetés végett. Ezeket a fiukat, akik az otthonukban dúló nyomorúságos viszonyok miatt kellő nevelésben nem részesülve elkorcsosodtak, elzüllöttek volna, úgy szólván a hazának mentette meg, szorgalmas, becsületes iparosokat farag belőlük. Ezenkívül gondoskodik a társaság a szegény székely családok segélyezéséről.

Az évi jelentés kimutatása szerint ezidőszerint 31 alapító, 194 rendes és 65 pártoló, tehát összesen 293 tagból áll a társaság. Bevétele a múlt évben 1212 korona 95 fillér, kiadása 638 kor. 39 fillér, maradvány 574 kor. 56 fillér. Különböző adományokból 85 korona folyt be a pénztárba.

A pénztári jelentés és a zárszámadások tudomásul vétele után megválasztotta a közgyűlés az új tisztkart. Elnök lett: Lestyán Adorján. Alelnök: Székely Ferenc. Titkár: Deseő Kálmán. Jegyző: Kone Aurél H. jegyző: Prázmári József. Pénztárnok: Donogán István. Ellenőr: Györffy Aladár.

Választmányi tagokul megválasztottak: Aczél Géza, Asbóth Mihály, Bartha Ferenc, Bárdos Géza, Biró Géza, Biró István, Csath Zsigmond, Dobieczy Sándor, Garda Dezső, Gál Gyula, Harmath Gergely, Jászi Viktor, dr. Kardos Albert, dr. Legányi Gyula, Motesiczky Hugó, dr. Nagy Béla, dr. Nagy Lajos, Oláh Károly, Podolszky Béla, Polgár Zsigmond, dr. Rédey Rezső, Rontsik Lajos, Sámi Béla, Somossy László, dr. Szántó Sámuel, Serli Ede, Szávay Gyula, dr. Tüdős János, dr. Varga Lajos, Wolafka Antal.

— **A rabsegélyző egyesület választmánya** f. hó 12-én, szerdán d. u. fél 4 órakor a kir. törvényszéki palota esküdti várakozó termében gyűlést tart melyre a választmány összes tagjait ezen az uton is tisztelettel meghívom, Debrecen 1905. apr. hó 9. Elnöki megbízásból Csiky Lajos rabs. egyll. titkár.

— **Hó és fagy.** Az áprilisi szeszélyes idő még egyre tart. Az országnak különböző vidékeiről havazást és fagyot jelentenek s a fővárosra is olyan hidegre fordult az idő, hogy a szobákban ismét meg kellett kezdeni a fűtést. Az éjjel Zimonyban és környékén erős fagy volt, a mely a virágzó gyümölcsfákban nagy kárt okozott. — Késmárkról jelentik: Itt egészen téli időjárás van. Péntekre virradóra egész hólepel borította a földet és erős hideg szél fu. — Kassán, mint egy távirat mondja, hajnal óta szakadatlanul esik a hó. A vastag hóréteget az északi szél keményre fagyasztja. — Beregszászról táviratozzák: Beregszászon és környékén az éjszaka erős fagy volt. Ma délelőtt tíz órától kezdve erősen hull a hó. — Vágbeszterecéről írják: E hó 6-án erős nyugati széllel többi-zen hóvihar keletkezett, 7-én hasonló időjárás volt, úgy hogy 5—10 cm. hó takarta az egész vidéket. A havazás még mindig tart és kilátás van még tartós havazásra és hidegre.

— **Uj ügyvéd Debrecenben.** Dr. Tarján Leó ügyvédi irodáját Szent-Anna-utca 5. (Gondi ház) megnyitotta.

— **Nyugtázás és köszönet.** A debreceni jótékony nőegylet pénztárába a következő nagyobb adományok érkeztek: Veres Ferenc egyletből a népkonyhára 100 kor., a debreceni önszegélyző egyesület alapítványának részlete 200 kor., a debreceni első takarékpénztártól a népkonyhára 100 kor., az árvaháznak 50 kor., a nőipariszkolának 80 kor., a közgazdasági banktól a népkonyhára és árvaházra 30—30 kor., a helyi vasutól a népkonyhára 50, az árvaházra 30 kor., a takarékos és hitelintézetektől a népkonyhára és árvaházra 20—20 kor., b. e. Sesztina Lajos hagyatékából az árvaház, nőegylet, szövőipar és nőipariszkola részére 250—250, összesen 1000 koronát. A nőegylet nevében a legbensőbb köszönetet mond a nagylelkű adományokért Debrecenben, 1905. április 8-án. Szücs Kálmán nőegyleti pénztáros.

— **Értesítés.** Felkértünk a következő sorok közlésére: „Vészkiáltások” című könyvem, mely a társadalmi és politikai közállapotok hibáit és elfajulásait ismerteti és ostorozza, — a több mint egy esztendő óta tartó hatósági tilalom és zár alól feloldatott s ma már ennek a könyvnek további elkobozása és üldözése — 12 igaz embernek, a szegedi esküdtiséknek — 1905. évi ápril. hó 4-én meghozott és immár jogerős ítélete folytán: ki van zárva, lehetetlenné van téve! — A kiktől ezelőtt egy évvel a könyvet elkobozták, azoknak azt hivatalos uton vissza fogják adni. Ez a szegedi kir. törvényszék mint esküdtbírósi ítéletében ki van mondva. — A könyvem ellen áskálódó ravasz alattomoságok és gonosz intrikák méregfogai kitértek, — a rágalom most már csak sziszeghet, de nem haraphat. A tilalmi zár alól az igaz Isten segédelmével felszabadított könyvekre ezennel újabb előfizetési felhívást hirdetek és szíves tudomására hozom a „Vészkiáltások” iránt érdeklődő közönségnek, hogy ez a könyv nálam Debrecenben, Piac-utca 46. szám alatt bárki által megrendelhető és megvásárolható. A könyv ára füzve 2 kor., diszkötésben 4 kor. Készséggel és jó lélekkel ajánlom „Vészkiáltások” c. könyvemét minden igazságos lelkű, józan gondolkodású egyénnek. E könyv szelleme és iránya védelemre nem szorult, megvédi ez a könyv önmagát minden meggyanúsítás és megrágalmazás. Tömeges megrendelések esetén a könyvet az „Önvédelem” leírásával kibővítve ismét kiadom vagy kiadatom. Dr. Király Péter.

— **Felakasztott gyermek.** Egy kis hétéves fiu, Veres Pál a hét elején betévedt Öz Ferenc kertjébe s kihuzott a földből egy sárgarépat. A kertész ezt észrevette s rárohant a kis fiúra, először rettenetesen megverte, aztán madzagot kötött lábára s fejjel lefelé egy fára akasztotta. A közelben munkások dolgoztak, akik, mikor meghallották a gyermek kétségbeesett ordítását, odasiettek s megszabadították. Ekkor azonban már orrán-száján dőlt a vér és a fücska másnap meghalt. A felháborodott szomszédok agyon akarták verni a gyíkos kertészt s a csendőrök csak nagynehezen tudták megvédelmezni.

— **Megint a Hortobágyról.** Felkértünk a következő sorok közlésére: Ugy látszik ismét e kérdés kisért, mert nap-nap mellett olvashatunk itt is, ott is több kevesebb tárgyilagossággal és tudással papírra vetett elmefuttatásokat. Nekem nem célo-m most ezuttal sem behatóan foglalkozni e tárggyal, sem boncolás alá venni az eddig elhangzott véleményeket. A főügyész urnak a hortobágy jogviszonyát tárgyaló munkáját sem kívánom ezuttal érdemben méltatni. Az én célo-m e sorokkal egészen más egészen praktikus oldaláról megközelíteni a tárggyat, mert praktikumban és nem teoriájában kell keresnünk a megoldást. Ne vesztogessük többé az időt sem jogi, sem elvi oldalával e kérdésnek: hanem érdemben foglalkozzunk vele, mert amaz oldalokról nem lehet akadály a hasznos munkának. Tény az, hogy

a város kezében van letéve a hortobágy-sorsa. Kihasznlása és értékesítése saját föltötte fontos nélkülözhetlen háztartási céljára; akár csak többi javainak és birtokainak és így bármint eselekednének jogi oldaláról: azt lehetőleg jobban, leghasznosabban, legkiadóbban gyümölcsöztetni kötelessége. E kötelessége kétségbe vonhatlanul fenállván ebből kifolyólag elengedhetlen feladata kutatni keresni a módját, hogyan miképen tud a Hortobágyból több hasznot meríteni. Ez a feladat az, melynek eddig a város részéről az én nézetem szerint senki meg nem felelt; mert evvel a közönség közzé dobott 10.000 kihasnlása és bérbeadásával mit sem végzett, hanem inkább üszköt dobott a rotarétba. Nem úgy jó urak! Tessék jól megfontolt alaposan kidolgozott ivekre szóló beható gazdasági terveket készíteni a hortobágyra nézve, melyekből mindenki tisztán lássa minő eredmény várható a tervezett alapján: akkor, de csak akkor és csak azokkal válik majd e kérdés esetté közgyűlési tárgyalásra. Eddig legalább én és akik kissé érdeklődnek hiába kerestünk ilyeneket, pedig a mily rég vajdik már ez úgy a gazdasági bizottságok tanácskozásain is rég áteshetett volna valamelyes kihasnlási terv, ha ugyan a gazdasági tanácsnok ur, városgazda ur valaki itt ilyet beterjesztett volna. Ezen a mulasztáson mielőbb segíteni kell, mert Isten bizony hebe-hurgya módon, mint már nálunk szokás, e kérdést megoldani nem engedhetjük. *Egy polgár.*

— **A főkapitány szabadságon.** Végh Gyula 2 heti szabadságra Abbáziába utazott, Távolléta alatt dr. Boldizsár Kálmán tb. tanácsnok, a bünygyi-osztály főnöke helyettesíti.

— **Rendkívüli városi közgyűlés.** E hó 14-én rendkívüli városi közgyűlés lesz. Ezen a közgyűlésen leplezik le a király, Kossuth és Rákóczi képeit, melyet a közgyűlési terem részére a törvényhatóság megfés-tetett.

— **Nyugalomba vonult ezredes.** A hadsereg rendeleti közlönye ma megerősíti azt a hírlinket, melyet egy hó előtt közöltünk és amelyben hírdük, hogy Vogel Pál ezredes, a debreceni 39. gy. ezred népszerű és közszeretben álló parancsnoka nyugalomba vonul. Vogel Pál ezredes a király saját kérelmére nyugalomba helyezte és ez alkalomból szolgálati elismerésül neki a vezérőrnagyi rangot és jellegét, továbbá a III. o. vaskorona rendet adományozta. A helyőrség tisztikara szombaton bucsu-estélyt rendez a távozó ezredparancsnok tiszteletére. Utódaul a király Schmidt József ezredes, a nagyváradi 37. gy. ezred parancsnokát nevezte ki.

— **Orvosi körökből.** Balkányi Ede dr. tb. főorvos, I. ker. orvos szabadságáról hazakeresztett és orvosi működését újból megkezdette.

— **Öngyilkosság a rendőrkapitányságon.** Ma délelőtt az I. ker. rendőrkapitányság Csapó-utcai helyiségében öngyilkosság történt. Egy tárgyalásra meghívott fél a kapitányság előszobájában marólugott ivott. Az öngyilkos Kócsik Eszter kávéseleány, ki nemrég Nagyváradról került Debrecenbe. Egy kávémérésbe szegődött, ahol 30 korona előleget vett fel, de egy napi ott tartózkodás után megszökött, otthagya eselédkönyvét. A váradi rendőrség a könyvet elküldötte Debrecenbe azzal, hogy adják vissza Kócsik Eszternek, de csak az esetben, ha a 30 koronát lefizeti. Mai napra idézték fel ez ügyben Kócsik Esztert az I. ker. kapitánysághoz. Meg is jelent, de miután másokkal

tárgyaltak, Kovács biztos azt mondta neki, várjon az előszobában. Alighogy kiment Kócsik Eszter, a már előre elkészített marólugott az előszobában kiitta. Jajveszékülésére a hivatal tisztviselői elősiettek és a vonagló leányt a kórházba vitették. A kórházban azonnal ápolás alá vették, de ezidőszert még nem tudják, valjon életben marad-e.

— **Kedélyes öngyilkossági kísérlet.** Stelcer Béla 17 éves szerelőség nagy bűnnek adhatta fejét, mert megakart szabadulni az élettől. De az öngyilkossághoz kurázi kell s Stelcer kurázi akarván szerezni, rumot, szilvóriumot, esaszárkörtét vegyenes olyan adagban vett be, hogy kurázi helyett le-részegedve, nem bírta az öngyilkosságot elkövetni. Megpróbálta ugyan késsel is, reszelővel is elvágni a torkát, de a házbellek észrevették, s kivették kezéből a reszelőt s a bicskát. Az előhívott orvos nem találta veszedelmesnek a reszelővel ejtett karcolásokat, ellenben gyomormosás alkalmazását látták szükségesnek, hogy kijózanítsák az öngyilkosjelöltet.

— **Kivándorlás Délafrikába.** A belügyminiszter értesítette az alispánt, hogy azoknak, akik Délafrikába szándékoznak kivándorolni, a patraszállás csak abban az esetben van megengedve, ha 20 font sterling, azaz 480 korona készpénz birtokában van. Az angol hatóságok ezen rendelkezéstől csak olyan esetben térnek el, ha a bevándorló egy munkásszerződést tud felmutatni, mely a helyi hatóságtól ered és az indulási kikötő angol kunzula által láttaozva van.

— **Ügyvédjelölt Debrecenben** — esesleg vidéken — alkalmazást keres. Cime: Dr. Vajda Aladár Marcali, Somogy-megye.

x **Ki akar olosón ruházkodni** az ve-gyen szép és olesó angol és belföldi divat szövetet eredeti gyári árban **Ranunkel H.** és **Ma cégnél.**

x **Használja a híres Hajdusági pedrót.** Egy doboz 50 fillér. Kapható **Grosz Nagy Ferenc** gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca **Arany-egyszarvu gyógyszerertár.**

x **Antidol** a legjobb gyógyszer: fejfájás, ideges fejfájás, nátha ellen, A szert nem kell bevenni, egy pár csepp a tenyéren eldörzsölve s a használati utasítás szerint be-lelegezve: azonnal megszünteti a bajt. Sok ezer ember használja minden nap s mindenki jót mond róla: kérdezze ösmerőseit, hogy: használta-e már az Antidolt? Egy üvegeeske ára 1 kor. 20 fillér; 35-ször mulaszthatja el fejfájását. Debrecenben kapható: Mihalovits, Grosz Nagy Ferenc, Muraközy, Tóth Béla és Balázs Ödön gyógyszerész uraknál.

TÁVIRATOK.

A felirati javaslat tárgyalása.

Budapest, ápr. 10. A felirati bizottság ma délelőtt báró Bánffy Dezső elnökletével ülést tartott. A bizottság a felirati javaslat gazdasági része felett tanácskozott.

Tisza Bécsben.

Bécs, ápr. 10. Tisza István gróf ma délelőtt kihallgatáson volt a királynál. Tisza holnap visszatér Budapestre

Eskütétel.

Bécs, ápr. 10. Kállay Albert volt szegedi főispán ma délelőtt 10 órakor tette le a titkos tanácsos esküt.

Japán-orosz háboru.

Budapest, ápr. 10. Tokióból jelentik hivatalosan, hogy az orosz gyalogság és 6 ezred lovasság megszállotta Csú-Csut. A japánok azonban később elűzték az oroszokat. Tegnap 24 szotnya megismételte a támadást, de visszaverték őket. A japánok 2, az oroszok 60 halottat veszítettek.

Elhunyt főrendiház. tag.

Budapest, ápr. 10. Kun Kocsárd Géza gróf a főrendiház és a tudományos akadámia tagja ma a vörös-kereszt kórházban 62 éves korában meghalt.

A madridi szerencsétlenség.

Madrid, ápr. 10. A szerencsétlenség színhelyén a mentési munkálatok még mindig folynak. A munkás tömeg fekete zászlókkal tüntetett. A rendőrség a zászlókat elvette, miközben a tömeg és a rendőrség összeüt-között. Számos rendőr megsebesült.

Hazafi-Veray János meghalt.

Bpest, ápr. 10. Az ország vándor lantossa, **Hazafi Veray János** meghalt. Ösmert ember volt, az ország minden városában, ahol valami nagyobb szabású ünnepély volt, megjelent és árusította alkalmi verseit és híres „Megrovási-kalandjai“-t. Régebben betegeskedett, a Rókus kórházban ápták, hol ma délelőtt 10 órakor meghalt.

Bpest, ápr. 10. Egy később érkezett hír megeáfolja Hazafi Veray János halálát.

Elítelt gyilkos.

Kecskemét, március 10. A kecskeméti esküdtbíróság egy 15 éves gyilkos kanászyerek felett hozott ítéletet. Varga Kálmán kanászyerek több társával nyáját őrzött, miközben egyik társával összeveszett. Varga a társát bicskájával szíven szurta. Az esküdtbíróság erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sértésért 1 évi fogházra ítélte.

Urak divatja.

Nincsmár valamirevaló lírikus, aki köszönni merné a tavaszt. De se baj, ha a rigmusok el is maradnak, üdvözléshez mégis jut a tavasz, ha nem a poéták. akkor a divat reformálói részéről.

Már az egyszerű „saccó-ruhánál“ is szembeötlő változást találunk. A saccó anyiban tér el az elmúlt esztendei divattól, hogy az idej sokkal hosszabb, továbbá meglehetősen testhez álló és alsó része igen bő szabású, hullámos ráncokban végződik. Saccóöltönyökre a bolyhos kelme leginkább sötét drap, világos barna, barnás zöld és oliv-zöld alappal kitűnően hat.

Igen szép és felette elegáns utcai ruha az idej angol zsaket. (Morning Coat), amely leggyakrabban ugyancsak angol, vagy sottis szövetekből készül. Párizsban már régen hódolnak e szép viseletnek.

Alapos reformálás alá került azonban a tavaszi felöltő s ennek talán senki se örül inkább, mint éppen a szabók. Sokáig tartott a sötét felöltők divatja, de mint az eddig uralkodott politikai nagyságoknak, úgy ennek is tünőben van a divatja és mind tágabb tért hódít a világos felöltő. Az újításnak szövet-

ben és formában két faja jelentkezik domináló erővel, mind a kettőt méltán nevezhetjük gallyal formának. Az egyik világos szürke, drap, világos barna és zöldes-drap elmosódott nagy kockás skót szövetből készül. Ennek formája kissé hosszú, egysoros, kívül gombolható bivalyszarvgombokkal és dupla varrású. Az egész a sportkabát impressziójával hat és hihetőleg nem is fog hiányozni a tazzasi turfól, lévén a szövete könnyű és mégis meleget tartó. A másik ugyancsak világos, elmosódott kockás angol wensick és egyéb angol szövetből készül. A színösszetétel azonban itt a szövet karakterénél fogva más. Legesinosabbak talán itt a világos színek, de szép a zöldes-barna, sőt a tengerzöld is. A felöltőnek egy harmadik és teljesen új formája kelt szárnyra, hogy hódító körutját megtegy. Eredmény nélkül, eredmény nélkül csapdossa-e szárnyait, azt eldönteni még nem lehet. Lehet, hogy kudarecal kerül vissza kiinduló pontjára. Ez abban különbözik a rendes formától, hogy konstrukciójában a rendes négyszöget veszi alapul a szabász, következésképp az alj esésében nem kerek, hanem négyszög alakot nyer. Néhányat látnunk már e formából. Elég jól festenek.

Mellényekről és egyebekről talán máskor szólnunk. Annyit azonban most is megemlíthetünk, hogy a szép színes mellények nagyon divatosak.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

- Április 10. Hétfőn: Szentbernáti barátok. Színmű.
 Április 11. Kedden: Tetemrehívás. Színmű.
 Április 12. Szerdán: A Szentbernáti barátok. Színmű.
 Április 13. Csütörtökön: Boszorkányvár. Daljáték.
 Április 14. Pénteken: A Szentbernáti barátok. Színmű.
 Április 15. Szombaton: Vájljunk el. Vigjáték.
 Április 16. Vasárnap d. u. Emigráns. Korrajz. Este Jánosvitéz. Daljáték.
 Április 17. Hétfőn: Ifjuság. Színmű.

Blaha Lujza vendégjátéka. A budapesti Nemzeti Színház örökös tagja, a nemzet esalogánya Blaha Lujza asszony tegnap este vendégszerepelt az *Ingyenélőkben*. Zsufolt ház tapsolt az örök ifjú Blahának és néhány énekszámát meg is ismételték. Bizonyos elfogultság vett erőt a nagy művésznőn, a mikor arra a színpadra lépett, melyen örök hűséget fogadott Thaliának és a közönség megértette Blahánét. Megbírálni Blaháné művészetét nagyon hálatlan dolog a nap krónikásának. Elírták azt már előlünk sok esztendő előtt. Még egy érdekes mozzanata volt a tegnapi színházi estnek. Makó Lajos eljátszotta régi jó szerepét az öreg Borost.

CSARNOK.

A hegyesi és macsi zálogváltóper.

Miképen vesztette el Debrecen városa Macs és Hegyes puszták felét?

Irta: Zoltai Lajos.

A múlt század elején Debrecen városa által zálogjogon birt pusztákban a királyi kincstár meg a marosnémeti és nádaskai gróf Gyulay család a legnagyobb és legtekintélyesebb örökös földesurak. Amaz magvaszakadás következtében egész Ohathoz, Zámhoz, Haláphoz és Monostorhoz, Bánk és Hegyes felerészéhez és Fancsika harmadához, vagyis összesen 40—41 ezer kat. holdhoz tartott jussot. A gróf Gyulayaké volt Hegyesnek és

Macsnak fele, közel 6000 hold. A többi zálogos puszták, ugymint Boldogfalva, Ebes, Szepes, Pac, Parlag és Guth, valamint Macsnak, Bánknak, Fancsikanak fele, illetőleg két harmadrésze fiú és leányi ágon örökösödött családok alig előszámlálható tagjai között oszlottak meg. Nem egy közülök előkelő gazdag ur; de akárhány elszegényedett hétszilvafás nemes.

Mindeme nagy kiterjedésű birtokok zálogbavételének, majd megörökítésének története még mindig várja a maga hivatott történetíróját. De mindaddig hiába várja, míg a város közönsége a szabad kutatás számára meg nem nyitja magánlevéltárát. Mert a nyi város közlevéltár csak morzsáknak nyújt adatokat, csak hiányos és össze nem függő anyagot adhat gazdasági életünk s a birtokviszonyok eme rendkívül érdekes alakulásának megismeréséhez. Holott annak felderítése nélkül, miképpen formálódott ki Debrecen városának mai 16 és fél négyszög mértföldnyi határa, históriánk mindig csonka és hézagos marad. Akárcsak, ha például a szorosabb értelemben vett Magyarország multjával a szent korona többi országainak megszerzése nélkül foglalkoznánk a történetírók; mintha Anglia történelméből kihagynák a gyarmatokat. Ki ne vágnék ma már Debrecen város teljes históriája után?!

Atyáinknak, a régi városi előjáróknak hivatalbeli tevékenysége előrelátása, ébersége, gondossága és törvényekbeli jártassága különösebb módon nyilatkozott meg e puszták megszerzése, főként pedig megtartása körül. Harmadéve ugyanezen lap hasábjain, Domokos Márton főbíránról és koráról írván, már szoltam arról, mennyit bajlakodott az akkori tanács a Bécsben székelő magyarellenes neoaquistica commissioval. Száz esztendővel később pedig az a nagy per okozott előjáróknak és polgároknak súlyos költséget, gondot és bűt, amelyet a macsi és hegyesi részek visszaváltásáért gr. Gyulay Ignác altábornagy, Horvát-Tót- és Dalmátország bánja akasztott volt a nyakunkba. Erről a szerenesetlen kimeneteli zálogváltó perrel hadd mondjak el egyet s mászt annak bizonyításául, mennyi áldozatba, miésoda tövises küzdelembe került, míg eleink Debrecen város mostani határát megszerezhették. Csak a beavatatlanok nevezhetik „összesharácsolásnak” ezt a birtokszerezést.

A 15 éves háború (1593—1608) zivatariban elpusztult Hegyes és Macsfalvak üresen maradt határai 1610 körül jutottak először a debreceniek kezébe. A nótázott Csukath Lánárt hegyesi részét 1610 jun. 8-án 1000 magyar forintot kapták zálogba Báthori Gábor fejedelemtől. A macsi telket pedig még Dobó Ferenc éltében először bérbe vették, esztendőnként öt részre 50—50, így összesen 250 frtot fizetvén érette, melyet Be-deghi Nyári István újárósi embere Sáfár Miklós szedett be a debreceniektől. Ugyanez időtájt a szoboszlai hajduvitézek is szereztek zálogjogon Hegyesből; Székely Boldisár részeiért 1000 forintot fizettek. Ettől fogva több izbeli zálogpótlék adásával öregbítették magukat a Székely familia hegyesi porcióiban. De a XVII. század végefelé a tehetősebb, pénzesebb debreceni polgárság kitudta őket Hegyesből és Gyulay Ferenc, előbb báró, majd gróf, leányi ágon Székely Boldisár és Barakonyi Ferenc örököse, hegyesi és macsi összes birtokát a debrecenieknek zálogosította el.

(Folytatjuk.)

KÖZGAZDASÁG.

Korcsmák vasárnapi munkaszünete.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztályának legutóbbi határozata alapján a szegényebb népelemek erkölcsös nevelése szempontjából kívánatosnak mondotta ki a vasárnapi korcsmázásnak rövidebb időre való korlátozását, ezért felterjesztésben kéri a kormányt, hogy rendelje el a kötelező vasárnapi munkaszünetet a korcsmai és pálinkamérési üzletre olyképpen, hogy a 3000 léleknél kevesebb lakosú lakosú bíró községekben vasár- és ünnepnapokon a

korcsmaüzletek csupán délutáni 4 órától esti 9 óráig tarthatók nyitva. A korcsmaüzleteknek és pálinkaméréseknek a meghatározott időn túl való nyitvatartása az első és második esetben pénzbírsággal, a harmadik esetben az italmérési engedély megvonásával büntetendő; amennyiben a korcsmaák vagy pálinkaméréseknek vendégei a tulajdonos vagy üzletvezető felszólítására sem hajlandók a zárórát figyelembe venni, ezt a tényüket kihágásnak kell minősíteni s ellenük a hivatalos eljárást meg kell indítani.

A bor-vizsgálatok. A mesterséges borok készítésének és forgalombahozatalának tilalmazásáról szóló törvény végrehajtása tárgyában kiadott kereskedelemügyi miniszteri rendelet értelmében, a bor-vizsgálatokhoz — az eljárásra hivatott hatósági közegek kivül — a községi előjáróság egy tagjának is jelen kell lennie. Ennélfogva a kerületi kapitányságok a bor-vizsgálatokhoz az előjáróságok kiküldötteinek azonban ezekenél a vizsgálatoknál sem tennivalójuk, sem beavatkozó joguk nincs s így a jelenlétük teljesen fölösleges.

Az országos gyapjuminősítő intézet évi jelentését most nyújtotta be a földmívelésügyi miniszterhez. A juhtenyésztés évről-évre hanyatlik, aminek a gazdasági viszonyok változó állapota mellett a gyapjuértékesítési viszonyok romlása is volt az oka. A budapesti nyilvános gyapju-árveréseket ezért rendezték és ezért létesült a gyapjuminősítő intézet is, mely a múlt évben országos jellegűvé tétetett. Az intézet ez új szervezet szerint a gyapjuismeretek terén valószínű iskolára lesz, gazdák, gazdatisztek az intézetben díjtalan foglalkozást nyerhetnek és tanulmányaik befejezése után magánjellegű bizonyítványt kapnak. — Az intézet szerve a gazdálkodás e fontos ágának és bármely szakbeli kérdést ingyen tanácsal szolgál. Az intézet a múlt évben 1573 anyag és hozadék (rendement) meghatározást végzett. Az intézet igazgatója az érték meghatározó bizottság elnöke volt. Folytatott az intézet gyapjufinomsági szilárdaság és nyújthatóság tekintetében is vizsgálatokat. Fejlődését igazolja az is, hogy több szakbeli tudományos kérdésben a külföld is kikérte véleményét.

A budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Április 10. A sertésüzlet irányzata változatlan.

A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű. Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli súlyban) 130—131 fillérig. Öreg közép (páronkint 300—400 kgr-ig terjedő súlyban) — — — fillérig. Fialat nehéz (páronkint 320 kgrammonfelüli súlyban) 135—136 fillérig. Fialat közép (páronkint 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 135—136 fillérig. Fialat könnyű (páronkint 250 kilogrammig terjedő súlyban) 135—136 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli súlyban) — — — fillérig. Közép (páronkint 240—280 kilogramm súlyban) — — — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogrammig terjedő súlyban) — — — fillérig. — III. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogrammon felüli súlyban 135—137 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő súlyban) 133—134 fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogrammig terjedő súlyban) 131—132 fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (páronkint 240 kilogrammon felüli súlyban) — — — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogrammig terjedő súlyban) — — — fillérig. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogrammon felüli súlyban) 135—136 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő súlyban) 133—134 fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogrammig terjedő súlyban) 131—132 fillérig.

Sertésleltetés: 1905. április 7. napján volt készlet 25765 darab. — 1905. április 8. napjára felhajtott 233 darab. 1905. április 8. napján elszállított 351 darab. 1905. április 10. napján maradt készletben 25.647 darab.

Megbízható cégek

Békés Lajos uri divat, kalap és fehérnemű üzlet. Piac-utca 44. szám.

Sírkövek legolesóbban kaphatók a **Debreceni kőipar vállalatnál** Piac-utca 56.

Killer Ede egyedüli gőzerőre berendezett butorgyár, Debrecen.

Fényképészeti cikkek gyári árban a **Schwartz-féle** pipaüzletben kaphatók.

Gőzmosóda Széchenyi-u. 42. Telefon 323.

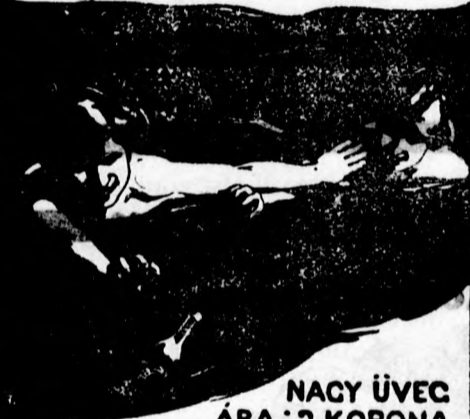
Pótcia 4. sz. alatti bazár és porcellán üzlet e hó végével megszűnik, az áruk olcsón árusítatnak.

Lebovits Zsigmond Kossuth-utca 6. ajánlja a legjobb és legdivatosabb cipőt, mérték után!

Arany-, ezüst-ékszerek készítésére legmegbízhatóbb **Szöke Dániel** ékszerész, **Csapó-utca 28. sz.**

Tinós-tej kapható házhöz szállítva **Piac-utca 41. sz. a.**

BRAZAY FÉLE
SOSBORSZESZ

NAGY ÜVEG
ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLÉKELVE VAN!

Tavaszi nyári ujdonságok

Nőruha mosószövetek ugymint; **honikék karton, zefirek, zefir batisztok, selyemzefirek, fehér és színes ruhapikétek szerb vászon férfi ingzefirek, gazdasszonyzefir kötények.**

Minden szélességű **havasi gyolcsok, Ibolya, Rózsa vásznak** és minden fajlen vásznak. Kész női és férfi fehér neműek.

KARDOS LÁSZLÓ.
nagyraktáraiban **DEBRECEN,**
Kossuth-utca 9 szám.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

MATTONI FÉLE
BUDAI
KESERŰVIZ

legjobb hajtószer.

Kapható minden gyógyszerárban és flaszkereskedésben.

Megérkeztek!!

a tavaszi idényre a legújabb
Női divatszövetek,

Gyapjn és borduros Delainek 50 krtól feljebb,

Bluse selymek,

Divatos ruhadíszek, Csipkék, szalagok és belés-árak

Szabó Lajos Fiai cégnél

Debrecen, Rózsátér.

Piac-utca 7. szám alatt a *Lovass és Ladányi* **csődtömeg**

árraktárát további nagy
áruszállítás mellett árusítjuk el.

Nagy mennyiségben kaphatók:

Női ruhaszövetek,

Blouz selymek,

Delain, zefir és mosókelmék,

Francia derékfűzők,

Csipkék, szalagok,

Kész blouzok és szoknyák,

Agy- és asztalterítők,

Paplanok, pokrócok,

Vásznak stb. stb.

Donogán és

Somossy

állandó főüzlete

Kistemplom-bazár.

Allandó Nagy Maradékvásár

finom fekete és színes
Divatszövetekből, Bluzszövetekből,
Delin, Zefir, Batiszt és Cretonokból
rendkívül olcsó árak mellett

Bosznay J. és Társa

divatruházában
Debrecen, Kossuth-u. 5.

A közelgő isz. husvétünnepre

üveg, porcellán, zománcozott
= edényeket =

és mindenféle evőeszközöket ajánl

Kaszanyitzky Endre,
Debrecen, Piac-utca 57.

Vidéki megrendeléseket a legnagyobb figyelemmel teljesít.

Nagy Lajos

irodájának

általános adásvételi közvetítő osztálya

Csapó-utca 13. szám, az udvarban jobbra, (a mezőrendőrkapitányság mellett).

Telefonszám: 335.

Közvetít: földbirtokok, házak, szőlők, mindennemű üzleti berendezések, üzleti áruk, értéktárgyak, arany- és ezüstneműek, zálogjegyek, butor- és ruhaneműek, egyszóval minden — bármily értékű dolgok eladását. Kényesebb természetű értéktárgyak eladás végett nálam elhelyezhetők és azok eladásának közvetítése a legnagyobb titoktartás mellett történik.

Tessék a Csapó-utca 13. számú ház falán levő saját hirdetési táblámat olvasni, az eladó ingatlanok és értéktárgyak állandóan felsorolva vannak.

Hivatalos órák: d. e. 8—12-ig, d. n. 2—7-ig.

Az általánosan elismert kitanó

Mohai Agnes

természetes gazdag szénsavtartalmu ásványvíz, amely összetételénél fogva a forgalomban levő külföldi vizekkel szemben az első helyen áll, úgy azokat minden tekintetben felülmúlja.

Főraktára:

Mayer Jenőné

1 literes üveg 19 kr.

1/2 „ „ 13 „

mélyen leszállított áron kapható.

Benzinmotorok, gőzcséplőkészletek, aratógépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legujabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

a magy. kir. államvasutak gépgyáranak vezérügynökségénél

Budapest, V., Váci-körut 32.

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Nem ámitás, de mindenki meggyőződhetik

FRANK REZSŐ

Debrecen legnagyobb ruhaárházáról

(Bika szálloda mellett)

hogy ezen óriási vállalattal senkisémmel versenyezhet!

Tavaszi férfi felöltő 17 K.	Angol ujdonság felöltő 30-36 K.	Legjobb Francia kamgarnból 30-32 és felebb.	Ujdivatu kamgarnból 18-20 K.
Elegáns kivitelű 20-22 K.	Viselő férfi öltöny 14 K.	Növendék öltöny 10 kor.	Gyermek öltöny 5 K.
Különlegességkülönléleszínben 24-28 K. és felebb.	Jó Cheviot öltöny 16-18 K.	14-től 18 éves ifjak részére.	(3-10 évesek részére).
	Gyönyörű gamgarn többféle új divatu színben 20-26 K.	Tartós Cheviotból 12-14 K.	Tartós cheviotból 6-7 K.
			Gyönyörű ujdonság.

Óriási szövetraktár! Külön mértékszerinti osztály!

Magvak nagyraktára Debrecenben

Kontsek Gézanál, Kossuth-utca.

Valódi erfurti, konyhakerti és virág-magvak direkt behozatala a legelső világhírű forrásból.

Gazdasági magvak a legjobb fajtisza és magas csirakéességű minőségben. — Lucerna, lóhere, quedlinburgi és hazai takarmányrépák, dísz- pázsit- és réti fűmagvak nagy választékban. — Büköny csibehur, cukoreirok, muhar.

Kertészetemből:

mindennemű élő virágtövek, virág és konyhakerti termények plántái, virághagymák és gumók nagyválasztékban.

Remek chrisantemum tövek 10 drb. 2-80 korona. Ujdonságok 10 drb 5 korona. Legszebb cactus gyöngyikék (georginák) 10 drb 3-60 korona. Ujdonságok 5 korona. Japáni liliumok, tubarózsák, begoniák, Japáni iris, Crozy és orchidea virágú Cannák igen olesón.

Nagy képes árjegyzék kívánatra.

Lóheremagvakban igen előnyös ajánlatot tehetek.

